

Vergaderjaar 2015–2016

34 104

Langdurige zorg

Nr. 84

**BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID,
WELZIJN EN SPORT**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 november 2015

Met uw brief van 3 juli 2015 verzoekt u mij om een stand van zakenbrief over het FokusWonen, waarin wordt ingegaan op de organisatiestructuur, de stand van zaken met betrekking tot de uitwerking van een IGZ-rapport uit 2013 (Kamerstuk 30 597, nr. 292) over de kwaliteit van dienstverlening door Fokus en een reactie op de rechterlijke uitspraak inzake beëindiging van huurcontracten. Met deze brief voldoe ik aan uw verzoek.

Fokus concept

Er zijn landelijk ongeveer 1.400 cliënten die 24-uurs ADL-assistentie ontvangen. Deze 24-uurs ADL-assistentie wordt aan drie zorgaanbieders bekostigd vanuit een subsidieregeling binnen de Wlz. De cliënten ontvangen van deze zorgaanbieders ADL-assistentie in- en om de woning op afroep en op aanwijzing van de cliënt. De zorg en ondersteuning buiten de woning (en de zorg die de aanbieders van ADL-assistentie niet kunnen leveren) ontvangen de cliënten daarnaast vanuit de Wmo en/of Zvw. Doordat Fokus verreweg de grootste¹ aanbieder is van deze vorm van zorgverlening, wordt dit wel het Fokus concept of Fokuswonen genoemd.

Organisatieontwikkeling

In 2014 heeft Fokus een negatief financieel resultaat geboekt en naar verwachting zal Fokus ook in 2015 een negatief financieel resultaat boeken. Eind 2014 heeft Fokus besloten tot een herontwerp van de organisatie gericht op kostenreductie maar met handhaving van de kwaliteit en kwantiteit van de aangeboden ADL-assistentie conform de subsidieregeling en de eisen van de IGZ. De intentie hierbij is vanaf 2016 een duurzaam aanbod door de Fokus-organisatie te realiseren. Belangrijke punten uit het herontwerp/de reorganisatie zijn:

¹ Ruim 95% van de ongeveer 1.400 cliënten is in zorg bij Fokus. Naast Fokus zijn er nog twee andere in omvang veel kleinere aanbieders van deze vorm van zorg.

- Handhaving missie en visie en Fokusconcept, overeenkomstig de subsidieregeling en eisen IGZ (24 uren oproepbare ADL-assistentie, alarmopvolging, eigen regie cliënt). De dienstverlening blijft volgens Fokus kwalitatief en kwantitatief gegarandeerd.
- Transitie naar zelforganiserende en probleemoplossende teams.
- Het verminderen van het aantal managementlagen (locatiemanagers, regiomanagers en hoofden van secties).
- Het verminderen van het aantal fte aan ondersteunend personeel en het vereenvoudigen van ondersteunende processen.

Op 16 juli 2015 is het personeel van Fokus ingelicht over de aanpassingen in de organisatie. Cliënten zijn eveneens geïnformeerd over dit voorgenomen besluit tot

herontwerp van de organisatie. Kantelpunt van de nieuwe organisatie is 1 maart 2016. Op dat moment is de formatie van Fokus circa 123 fte's kleiner (t.o.v. begroting 2015) en zullen de teams zelfstandig – met een manager op afstand – gaan werken. Ik wil in deze brief niet te diep ingaan op de organisatieverandering binnen Fokus, omdat dit vooral een interne aangelegenheid is van de instelling.

Ik kan me echter wel voorstellen dat een reorganisatie gepaard kan gaan met emoties bij werknemers en cliënten.

Toenemende zorgzwaarte van cliënten

Ook binnen de ADL-clusterwoningen geldt (net als op de overige terreinen van de Wlz) dat er sprake kan zijn van een toenemende zorgvraag van cliënten. Binnen de Wlz geldt dat een toegenomen zorgvraag tot uiting komt in een doorstroom naar hogere zorgprofielen/zorgzwaartepakketten. Bij de cliënten in een ADL-clusterwoning wordt de zorgzwaarte niet vastgesteld bij de indicatiestelling, maar worden alleen de geleverde uren ADL-assistentie geregistreerd.

Het is wel aannemelijk dat er door een toegenomen leeftijd van cliënten en doordat gemiddeld een steeds zwaardere populatie toetreedt tot de ADL-clusterwoningen, sprake is van een geleidelijke toename van de gemiddelde zorgzwaarte van de populatie. Ik heb samen met Fokus (verantwoordelijk voor ongeveer 96% van het budget) afspraken gemaakt over een redelijke stijging van het macrobudget dat beschikbaar is via de Wlz-subsidieregeling in de komende jaren om te voorzien in een toegenomen zorgzwaarte. Dit creëert vooraf duidelijkheid over de middelen die beschikbaar zijn.

Stand van zaken uitwerking IGZ rapport uit 2013

Op 14 januari 2014 (Kamerstuk 30 597, nr. 407) heb ik het follow-up onderzoek van de IGZ naar uw Kamer gezonden. Ik heb daarin aangegeven dat uit onderzoek naar voren kwam dat Fokus een breed scala aan maatregelen heeft doorgevoerd. Deze zijn gericht op het verbeteren van de randvoorwaarden die nodig zijn om de kwaliteit van de zorgverlening, de veiligheid, de eigen regie en de belangen en rechten van de cliënten te waarborgen en het lerend vermogen van de organisatie te versterken. De IGZ heeft geconstateerd dat de eerste resultaten hiervan zichtbaar waren in de dagelijkse praktijk en was van oordeel dat Fokus als gevolg van de genomen verbetermaatregelen in voldoende mate aan wet- en regelgeving en veldnormen voldeed. Voortgang van het ingezette verbetertraject was echter noodzakelijk. Zo zullen de effecten van een aantal maatregelen eerst op langere termijn merkbaar zijn.

Ook na januari 2014 is de IGZ het verbeterproces bij Fokus nauwlettend blijven volgen. Naar het oordeel van de IGZ neemt Fokus op dit moment de noodzakelijke verbetermaatregelen en zorgt voor een goede implemen-

tatie. De IGZ heeft in vervolg op de Kwaliteitstoets follow up in 2014 kwartaalrapportages ontvangen over de resultaten van het verbetertraject. Het verbetertraject bevat de maatregelen die in het rapport Kwaliteitstoets follow up 2013 zijn opgenomen (Hoofdstuk 1.4 bladzijde 6 van het rapport Kwaliteitstoets follow-up 2013).

Hiernaast heeft de IGZ in 2014 twee Fokusprojecten onaangekondigd bezocht.

De bevindingen naar aanleiding van één bezoek baarden de IGZ zorgen. Onder andere omdat ze op een aantal punten afweken van de voortgang in de reeds genoemde verbetermaatregelen. De bevindingen waren voor de IGZ aanleiding om in gesprek te gaan met de raad van bestuur. De centrale vraag tijdens dit gesprek was of de Raad van Bestuur risicovolle Fokusprojecten in beeld heeft. De raad van bestuur heeft de IGZ tijdens dat gesprek geïnformeerd over de verbeteracties die waren uitgezet na dat bezoek. In juli 2015 heeft een vervolgbezoek plaatsgevonden in het bewuste project. De uitkomsten waren positief.

De bevindingen van het tweede inspectiebezoek waren erg positief.

De IGZ heeft met de Raad van Bestuur afspraken gemaakt over het interne toezicht en de wijze waarop de IGZ daarover wordt geïnformeerd. De IGZ zal in 2015 nog één of meerdere Fokusprojecten (on)aangekondigd bezoeken.

Al met al heeft de IGZ aangegeven vertrouwen te hebben in de verbeterkracht van de raad van bestuur. Verbeteringen zijn gerealiseerd. Het vraagt tijd om de verbeteringen te behouden en te borgen.

Rechterlijke uitspraak inzake beëindiging van huurcontracten

U heeft gevraagd om een reactie op een rechterlijke uitspraak inzake beëindiging van huurcontracten. Ik ben ervan uitgegaan dat u doelt op een uitspraak van 15 april 2015 van de voorzieningenrechter van de Rechtbank Oost Brabant in een kort geding. In deze zaak heeft de voorzieningenrechter aangegeven dat de overeenkomst tussen de bewoner en Fokus als een geneeskundige behandelovereenkomst moet worden beschouwd en dat daarmee het huurcontract kan worden opgezegd op het moment dat de zorgverlening eindigt, maar dat daarvoor wel gewichtige redenen moeten zijn (waarover de rechter in deze zaak nog niet is overtuigd).

Geconstateerd kan worden dat de rechter in deze uitspraak de koppeling tussen wonen en zorg die samenhangt met het Fokusconcept niet ter discussie heeft gesteld. Dat de rechter stelt dat een huurovereenkomst niet lichtvaardig mag worden opgezegd, lijkt mij zeer in het belang van de cliënt.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
M.J. van Rijn